

ser. Vesteuropæerne har kunnet betone muligheden for eskalation til et højere niveau, og korttrækkende kernevåben har i den forbindelse været set som forbindelsesled til de strategiske kernevåbenstyrker. Heroverfor har amerikanerne kunnet lægge vægt på mulighederne for at bringe en konflikt til ophør på et relativt lavt niveau, i bedste fald uden indsættelse af kernevåben.

Forudsætningen for det fleksible svar ændredes i 1970'erne. For det første skabtes som nævnt en paritetssituation på det strategiske niveau, der anerkendtes af USA med SALT 1-aftalen. For det andet udbyggede Sovjetunionen sine korttrækkende og kortererækkende kernevåben i et omfang, der satte de vestlige våben i skyggen, og for det tredje indledte Sovjetunionen en modernisering af mellemdistancemissiler (SS-20).

NATO's reaktion fulgte flere linier: Med den såkaldte tre-procentbeslutning fra 1978 søgtes alliancens konventionelle kapacitet styrket; med dobbeltbeslutningen søgtes koblingen mellem Vesteuropa og USA styrket, samtidig med at der blev lagt mindre vægt på de kortrækkende våben; og endelig er det i 1980'erne tilstræbt at erhverve evne til med konventionelle våben at rette slag i dybden mod en angribers opfølgingsstyrker.

Det forhold, at Warszawapagten i dag har et større antal korttrækkende kernevåben og især en markant overvægt, hvad angår kernevåbenbærende missilsystemer, betyder, at NATO's korttrækkende kernevåben har fået vanskeligheder ved at afskrække et konventionelt angreb, eftersom eskalation fra NATO's side vil kunne blive besvaret med mere omfattende kernevåbenangreb.

Afskrækkelsens troværdighed svækkes af tvivlen om, hvorvidt forsvaret vil turde udløse kernevåben og dermed risikere at gøre eget territorium til atomkrigsslagmark. Den fysiske tilstedeværelse af korttrækkende kernevåben i Vesteuropa betyder imidlertid også, at en angriber aldrig kan udelukke muligheden af, at et konventionelt angreb besvares med kernevåben.

Konkret søges de korttrækkende kernevåbens troværdighed opretholdt på tre måder: 1) gennem en åbent erklæret strategi, der forudser brug af kernevåben til at stoppe modparten og genetablere status quo (heri er et vigtigt ele-

ment førstebuds doktrinen); 2) gennem synlig integration i styrkestrukturen; 3) gennem løbende at sørge for at holde disse våben på et højt teknologisk stade.

Efter INF-aftalen

Ifølge INF-aftalen fra 1987 fjernes som tidligere nævnt samtlige landbaserede kernevåbenmissiler med en rækkevidde mellem 500 og 5.500 km. Den har medvirket til at forbedre supermagtsforholdet og Øst-Vest forholdet i det hele taget, men har som nævnt givet anledning til mange overvejelser især i Europa om kernevåbenenes rolle i det vestlige forsvar.

Aftalen har for det første skabt bekymring i en række europæiske hovedstæder for et mindsket amerikansk engagement i Europa og en deraf følgende svækkelse af kernevåbengarantien, der har været en afgørende bestanddel i europæiske sikkerhedsforestillinger siden Atlantpagtens etablering i 1949.

For det andet blev spørgsmålet om, hvad der skulle ske med de korttrækkende kernevåben, trukket frem allerede under forhandlingen af INF-aftalen. Forbundsrepublikken Tyskland fremførte således, at disse våben og de konventionelle styrker måtte med i forhandlingerne, idet en aftale alene om at eliminere mellemdistancemissilerne ville betyde, at Warszawapagten overvægt på det konventionelle og de kortrækkende kernevåbens område ville få større betydning. Da de korttrækkende kernevåben i givet fald primært ville skulle blive anvendt på tysk jord, frygtede man, at Forbundsrepublikken ville få en særlig udsat position på kernevåbenområdet (singularisering). Forbundsrepublikken har derfor udvist særlig interesse for at få forhandlinger i gang om yderligere nedrustning på det nukleare område, især for at få lagt mindre vægt på artillerisystemerne.

For det tredje kunne der i INF-aftalen siges at ligge en mere generel nedvurdering af kernevåbenenes betydning for opretholdelse af fred og sikkerhed. De europæiske kernevåbenmagter Frankrig og Storbritannien har derfor kunnet se aftalen som skridt på vejen til svækkelse af deres internationale status som kernevåbenmagter. Indtil videre synes deres nukleare afskrækkelsesstyrker dog at have fået en forholdsvis større vægt som følge af aftalen.

Spørgsmålet er ikke blevet mindre kompliceret af, at det i videre udstrækning end tidligere